

Én voltam a legszebb lány a Fehér Sasban fenn Bánkúton, fenéig érő két copfom volt, befonva hordtam, piros szalagok röpködtek benne, amikor néha előrejöttem a konyhából, és felszolgáltam a söröket, mesélte Ilus egy napfényes őszi délelőttön a falusi asszonyoknak Mara zöldségese előtt. Neked hosszú hajad, te, kacagott rajta jótékonyan Mara, olyan széles vállú, barna bőrű, vonzó nő, és arrébb lendített egy almás rekeszt. A múltkor, mikor a részeges állatorvos a fenékebe markolt, akkora pofont adott neki, öröm volt nézni.

Nekem bizony, hiába nevensz ki, kérdezz meg bárkit a faluban, még emlékeznek rá, hogy milyen szép voltam, fogdosták volna a seggemet a vendégek, sose engedtem nekik, velem nem lehetett hemperegni, és halkabbra fogta a hangját, ahogy oldalra fordulva mondta ezt Mara kamasz lányának, Kismarának. A lány figyelte a nevető asszonyokat, lábánál a pad alatt, nyelvét lógatva lihegett egy fekete óriás snaucer, a Koli.

Ilus szemrevaló vót, ja, ette az íz az összes férfit a faluban, hogy a kántor lánya komoly, nem cserfes, nem adja úgy magát, kérője is vót nem egy, oszt mégis azt a szerencsétlen kis erdőmérnököt választotta, meséli a többieknek Máli, nincs még negyvenöt éves, és már öregasszony, fogatlanul hunyorogva vigyorog az asszonyokra, kendős kis fejét ide-oda kapkodja, mint valami nyugtalan madár. Aztat választottam bazmeg, aztat, ilyen az én szerencsém, na de szépen megvoltunk mi, úgy akarta a Jóisten, hogy hamar meghaljon, a kislány után nem sokkal, majd megyek utánuk én is. Ilus, ne beszélj már hülyeségeket, állandóan a halálon jár az agyad, magolj inkább, itt egy zacskó szotyí, nesze, utálom, ha magolsz, de inkább magolj, minthogy állandóan a halálon morfondírozol, mondta neki Mara, és a kezébe nyomott egy zacskó napraforgómagot, Ilus már bontotta is ki piszkos körmeivel. Olyan elhasznált, durva keze volt ennek az egyszázból öregasszonynak, bakfisméretű nadrágott hordott és kockás inget széldzsekivel, betegesen sovány is volt, ha messziről látták a rozzant Camping biciklijén bohókás sutaságában tekerni, rendszeresen összetévesztették Szerencsés Endzsi középiskolás fiával. Gyomorfekélye volt, olykor-olykor kimondhatatlanul fáj neki, akkor Mara adott a gyógyszereiből, egész patikája volt, pár napig szűnt is a görcs. Most köpte ki mind a héjat a zöldséges előtti betonkockákra, Ilus, a végén összesepred, mondta neki Mara. Össze-össze, mormogta maga elé, muszáj egyem, ez az egy, amit nem hányok ki, tudod te is. Mara fáradhatatlanul pakolt, rendezkedett, almákat törölgetett, vízzel spriccelte a salátákat, krumplicsákokat húzott arrébb. Az asszonyok a padon ültek Ilus mellett, akár a verebek, és mindannyian ámulva figyelték Mara bronzvörösre festett haját, villogó szemeit, izmos fenekét a divatos farmemadrágban, városról kitelepült idegen nő volt ez itt, szerettek itt lebzselni körülötte, jó volt hallgatni gátlástalan nevetését, álszerűen szégyenkezni vasok viccein, meg csudájára járnak az okos kutyájának, aki kinyitja a zöld Lada ajtaját, és beszáll a kormány mellé, kidüllesztett mellé, elegáns tartásban várja, hogy felzúgjon a motor, meg visszahoz bármilyen követ, amit eldob neki az ember. Időmilliómos, hogy kitanította ezt a kutyát, még láncra se köti, vízi magával mindenhova, a múltkor, mikor koncert volt a faluban, elunta a kutya a tömeget, és elindult hazafelé a lovaspályáról. Mire ők is megjöttek, már ott csóválta okosan a farkát a kerítésen belül, és feleselve vakkantgatott Marának, imádja a gazdáját, most mit lehet vele csinálni.

Mara lánya, Kismara épp öt döngönyözte, néha elmosolyogta magát az asszonyok évődésén, férfiakról, szépeplékű házasságokról szóltak a történetek. Követte szemével az anyját, ahogy térült-fordult a boltban, ritkán voltak így együtt, benn lakott Egerben az apjával és az öccsével, de ki-kijárt Szilváásra, és néha innen ment iskolába. Ujjai a pad erezetén pihentek, olyan mosolya volt, mint az anyjának, csak ő maga volt sokkal szelídebb.

Marácska, kimegyünk ma az erdőbe, jó, kérdezte tőle az anyja. Ilus megmutatja az Olasz-kaput, csak bezárok előbb.

Menjünk, mondta Kismara, azt még úgysem láttam. Az asszonyok forgolódtak, mint a morzsákra gyűlő galambok, kicsiket kacarásztak, aztán elindultak egy irányba, befelé a falunak, az akácokban lágyan fújta a szél. Ott szótkák megfuttatni a kutyát is, Mara úgy vezet, mint egy férfi, húzhatja neki a motort, a kutya meg fut mellette mindig, mintha az élete múlna rajta. Kismara szerint ez kegyetlenség, mindig megsajnálja a kutyát, ahogy rohan, és a fülei, amit nem engedtek a fajtájához hűen megcsontítani, csak úgy libegnek utána, ilyenkor mondja mindig az anyja, hogy ne sajnáld, ügyesebb ez bármelyikünkénél, és be kell ismernie a lánynak, hogy így is van, mert valahányszor a kereszteződésnél lassítani kell, Koli mindig beelőzi őket, és a panzió székelkapujánál már lógó nyelvvel, de azért fölényesen liheg szembe velük.

Lehúzta az ütött-kopott redőnyt, az aljzat csattant a kövön, előtte vegyes bolt volt ez a trafik, azelőtt képeket árultak benne, csupa giccset, eddig még mindenkinek beletörött a bicskája, de Mara nem öslakos, ő még bizakodhat, senkiben nincs ennyi szertesugárzó energia, bár messziről jött ember azt mond, amit akar, tudja ezt a falu is. Kismara ült előre, a kutya kötelességtudóan hátra, Ilus mellé, csak nagy mancsát tette fel hátulról az ülésre, amúgy fegyelmezett volt és érdeklődő. A Lada meglódult, Kismara feje hátrabicsaklott. Anya, ne tépj úgy, szólt szelídhangon, csak hadd nézzenek ezek a birkák, ne félts te engem, fenn a kapunál letesszük a kocsit, ugye Ilus, onnan még beljebb is mehetünk. Beljebb, beljebb, dűnyögte Ilus, és lefelé nézett. Az elmaradhatatlan válltáskájában motoszkált, amin volt ugyan valami sportmárka felirat, de már rég nem lehetett kivenni a betűket, jaj, a cigi, vékonyodott el a hangja. Na, nehogy már nekem a hegyekben akarjál rágyújtani, nevetett fel Mara. Én cigi nélkül nem bírom, tudod te is. De sok bajom van veled, hol a mag, hol a cigi, Marácska, nézd meg, a kesztyűtartóban van-e még abból a vékonyból. Kismara megforgatta kezében a szép színes virágokkal díszített lapos cigarettásdobozt, és hátraadta. Kár ez belém, csóválta a fejét az öregasszony, más nincs, ezt szívjad, de csak ha megálltam, tekert egyet határozottan a kormányon Mara. Koli is megszagolta a cigiket, fejét az öregasszony vállának nyomta, az rekedtes hangon felnevetett, és megsimogatta a kutyát.

A pisztrángsütő bódé környékén teremtett lélek sem volt ezen az októberi napon, hangosan zúgott a jéghideg vízi kispatak, és susogtak a fák, ahogy befordultak az Olasz-kapuhoz vezető bekötőútra. Pár fával megrakott furgon jött szembe, ahogy kaptattak felfelé, egyéb semmi.

A parkolónál kiszálltak, Ilus váratlan erőre kapott, és elindult az úton, a másik kettő alig bírt vele lépést tartani, csak a kutya ügetett vidáman mellette. Az előbb még meg akartál halni, méltatlankodott Mara, Kismara meg jóízűen belekacagott az erdőbe, pont úgy, ahogy az anyja szokott. Nekem az erdő a mindenem, én itt vagyok jól, emelte a hangját Ilus, a többi szart se ér, csak a fák között szeretek, mert azok mindent tudnak, mindent látnak. Mentek az úton, körülöttük érintetlen vadságban mindenféle virág nyílt egymáson. Nézzétek csak, ezek a bíbor, gülü szemgolyók itt sisakvirágok, az a finom rózsaszín ernyős meg völgycsillag, magyarázta szakértően Ilus, ha leszednénk, a gatyánk rámenne, és már köhögésbe is fulladt a nevetése. Mitől Olasz-kapu az Olasz-kapu, kérdezte Kismara, ki tudja már azt, gyerekek, mondta Ilus, de ha innen még továbbmegyünk, gyönyörű ám. Ez itt farkasboroszlán, az havasi rózsa, látod,

Kismara, itt a sorompón túl ez már ki-e-melt táj-vé-del-mi körzet. Bevágtad a növényhatározót, évődött Kismara, anyád azt se tudta, hogy az ablaka előtt a fagyöngyök mind megeszik a fáját, és Ilus vidáman legyintett.

Az erdészház, egy kis lankán, megbújva emelkedett a fák között, távolabb a fő csapástól. Kismara már meresztgette a szemét, szerette a lakatlan, kivert ablakú erdészházakat, Isten tudja, miért. A Szalajka-völgyben is van egy másik, ennek a párja, az is elhagyatott, szerencsétlenek vernek benne tanyát időnként, ha épp nem jár arra az erdőgazdaság embere. Ilus, hogy volt azzal a bolond erdészszel, akit meséltél, kérdezte Kismara, és háttal kezdett el futni, malomkörösbe kezdett, mint gyerek a mondókát, úgy tagolta a szavakat. Zöld Guszti, úgy hívták, mondta Ilus, és rágyújtott a cigarettára, merő horpadás lett hosszúkas arca. A leggondosabb erdőőr volt az egész világon, kedvelték a turisták. Aztán egy szép napon elhagyta a felesége, nem mozdult ki többet innen, és halálra itta magát, ijesztgette a kirándulókat, egy nap aztán jött a főnöke, akivel barátok is voltak, hogy megmondja, nem lehet már ezt így sokáig, térjen észhez, különben el kell innen küldenie, már nem tudja tovább tartani miatta a hátát, aztán mikor benyitott, ott volt zölden a padlón és felpuffadva, ki tudja, hány napja feketett már ott. A végén már nem evett, csak ivott, a bánatba halt bele, összefacsarodott a szíve, lefordulhatott a székről tán, más meg ki hallotta volna az erdőben, csak a madarak a fán, addigra már a kutya is kipusztult mellőle. Ott volt a temetésén az asszony is, nagyon sírt, de a falu kiközösítette, Barcikára ment lakni az új férfival, de aszongyák, azzal is vége

lett, most egyedül van, és állítólag iszik is. Rendes gyerek volt a Guszti, jobbat érdemelt volna, mondta Ilus bennfentesen, és konokul meredt előre.

És amikor jött a férjed a Sasba, kiabált tovább vidáman Kismara, azt is elmondod? Már annyiszor elmeséltem. Nem baj, azért csak mondd el még egyszer, kérte a lány. Ilus elmosolyodott. Hát jött a Fehér Sasba, és sose ivott semmit, csak szikvizet, oda jöttek tanácskozni az erdő embereivel, alacsony, kis bajszos férfi volt, de olyan álmodozó tekintetű, bolondja az erdőnek. Aszondták, tetszek neki, mindig kiküldtek az asztalához, hogy én vigyem ki neki a vizet, aztán egyszer, hogy letettem elé a poharat, a kezét a kezemre tettem, és ottmarasztalta az asztalon, aszongya nekem, Iluska, olvasta-e maga a János vitézt? Én meg elkaptam és berohantam a konyhára, röhögtek a többiek, de aztán a bilétával, amin összeírtam a fogyasztást, kiküldtem az egyik piros szalagomat is a tálcán, hát így. Jó ember volt. De romantikus, sóvárgott Kismara, és hátradobta a haját. Romantikus, romantikus, látod, mire mentem vele, és elnyomta a cigarettacsonkot régi sportcipője talpán, a csikket meg becsomagolta egy zsebkeendőbe, és eltette a táskájába, az erdőre vigyázunk azért, nem úgy van az, dűnnyögte maga elé. Tovább caplattak az úton, Mara közben egy vándorbotot is kerített magának.

Látjátok ott azt a tölgyfát, kérdezte Ilus, és árnyék suhant át az arcán. Gyerek voltam, nyolcéves, már akkor is ilyen nagy volt, apám hozott ki kirándulni, akkor egyszer az életben, mert mindig csak a templomot bújta, de akkor társadalmi munkában fákat ültetett az erdőgazdaság, és erre sétáltunk, miséről jöttünk, anyám veszekedett is, hogy lakkcipőben megyek az erdőbe, meg fehér blúzba, de apám olyan büszke volt rám, mert szép kislány voltam, és ugyanolyan szépen tudtam énekelni, mint ő. És akkor apám odavitt a fához, mondta, hogy tegyem oda a fejem, és hallgassam, mit mond a fa, mert az mindent tud, és én is elmondhatok neki mindent, mert a régiek is tisztelték a tölgyfákat, hogy megmondja a jövődöt, azért. Ilus megállt a fánál, kicsi fejét a törzsének hajította, két karját kitérte, mintha át akarná fogni, a széldzseki kapucnija lebegett a hátán, néha egészen a fejére csukódott, csipett itt fentebb a szél, és erősebb lett a levegő is. Mara tévován állt a háttérben, Kismara eldobott egy követ Kolinak. Ilus, gyere, menjünk tovább, mondta neki a nő, de bizonytalanság bújkált a hangjában. Ilus csak ölelte a fát, nem mozdult meg, olyan volt, mintha eggyé vált volna az erdővel. Mara tévován mellé lépett. Ilus, mit bolondozol, de csak rázkódtak az öregasszony csapott kis vállai.

Akkor is feljöttem ide, amikor Nellike meghalt, olyan nehezen lett meg, úgy akartuk, és egyik reggel megyek a kiságyhoz, mosoly az arcán, de hideg, mint a kő, összeestem, egy hónapig feküdtem a gyógyosok között Egerben, kiskanállal etetett a férjem, úgy könyörgött belém minden falatot. Utána már csak az erdő járta, ha kellett, ha nem, otthon minden a kislányra emlékeztette, én dolgoztam a Sasban, de többet nem mentem kiszolgálni senkit, jártam az erdőt én is, külön a férjemtől, titokban, sose találkoztunk, nem is tudtam volna mit mondani neki, de figyeltek a fák, ide, ennek mondtam bele a kérgébe mindent, dűnnyögte maga elé. De már ő sincs nekem, a János, együtt vannak Nellikével, én is megyek majd oda melléjük a sírba. Ilus csupa ránc és barázda arcán lassan csordogált a könny, a szája nyitva volt, azon lélegzett, mint egy kitikkadt papagáj. Te sírsz, kérdezte Mara, ne sírj, én is sírok, jól nézünk ki akkor. Tiszta falevél lett a dzsekid is, mosógéped sincs, én meg nem mosok rád. Gyere, van itt nálam egy zsömle, egyél kicsit, jobb lesz. Nem megy már semmi, Mara, látod, sírni sem tudok rendesen. Mara elővette övtáskájából a lelapult zsömlét, és odanyújtotta neki, ő meg belekóstolt, Kismara részvétellel figyelte, Koli meg vidáman ugrált rá a falatokért, végül is az egészséget ő ette meg. Hagyták, nem szóltak rá.

Csendben ballagtak vissza a parkoló felé. Hallgatott az erdő. Van egy ezresed kölcsönbe, holnap jön a nyugdíj, megadom, tudod. Mara a hátsó zsebéből elővett egy gyűrött papírpénzt, odaadta Ilusnak, és beszálltak a zöld Ladába, csak a kutyanak nem akarózott menni. Némán siklott a kocsi, az erdő mindentudóan és fenségesen távolodott tőlük. Beszédfoszlányok szóltak a bolhapiacra vett rádiómagnóból, szomorkás, őszi eső készülődött, és szemerkélt már a szélvédőn. Majd hazamegyünk, kialusszuk magunkat, gondolta Mara, és sebességet váltott, este tévét nézünk a lányommal, reggel csomagolok neki tízórait. Oldalt nézett rá, Kismara visszamosolygott. A panziónál megálltak, Mara ott lakott egy szolgálati lakásban, Ilus meg ott tette le a biciklijét a szerszámokkamrának támasztva még kora reggel, kapkodva tolt is már ki az utcára, göndör ősz fűrtjei rakoncátlanul hulltak a szemébe. Mara hívta, hogy nézzék együtt a kora esti sorozatot, de ő csak dűnnyögött maga elé, és a síró jószágokat emlegette. Úgy karikázott el Ilus, mint egy rajzfilmhős, mint egy kölyök, lifegett a táská a nyakában, lógott a viharvert dzseki rajta, amely elfedte amúgy is horpadt, ki sem nőtt melleit. A háza, akár egy részeg mézeskalácsház, dűledező falú, szabálytalan kapujú volt, az ablakban várakozva mosolygott egy fehér macska, nyávogott is, de csak a kitátott száját lehetett látni, nem jött ki hang a becsukott üveg mögül. A tyúkok burrogva kapirgáltak a kopár udvaron, itt van anyátok, megjöttem már, mondta Ilus, és betolta a biciklit az udvarra, a kendermagos eléjött, az volt mind közt a legszelidebb. Csak egy helyen lehet fölkapcsolni a lámpát, de addig el kell találni a sötétben, beverte a lábát egy fadarabba, az isten faszát, mormogta, hess madár. Minden olyan régi itt, évek óta nem vesz semmit, a dolgok meg gyűlnek, a szoba közepén az unokaöccsétől kapott mobil wc egyenesen Kanadából, jó lesz majd, ha már magatehetetlen lesz, élelmes ez a gyerek, ebből még lesz valaki. Az érintetlen zacskós tejporkeggekkel és olcsó amerikai élelmiszerkonzervekkel tele a vizes falú spájz, nem dobom ki, Isten őrizz, ez is a gyerektől van, a Lackótól, mindent ráhagyok majd. A fehér macska sündörögni kezdett körülötte, és a kendermagos is peckesen belépett a szobába, feltelepedett a nehéz szagú dunnára. Hideg van, gondolta Ilus, ahogy lerogyott egy hokedlire, nem fűtök, ugyan mitől lenne meleg. Megint görcsbe rándult a gyomra, muszáj volt kimennie a vécére. Kitámolygott az udvaron lévő fakalyibáig, ledugta az ujját, hadd jöjjön ki, ne dűljön benn a háború, Mara erőlteti a kaját mindig, hiába mondom, hogy ez lesz a vége. Csak a szoty maradj meg. A múltkor a rendelőben is ráírta a papírjára az újdonsült, miniszoknyás körzetis orvosnő, hogy anorexia-nervosa, disszimulál, szinte ujjongott, mint aki felfedezte a spanyolviaszt, milyen ritka már ez a

betegség az idősek körében, nem értette már akkor se, de az biztosisten, hogy nem megy még egyszer a sárgaházba, se kiváltani a receptet, így van jól, oszt kész. Felegyenesedett, jótékonyan borult rá a nagy ezüstfenyő árnyéka, Nellike halálakor ültette, hogy lássa majd, hány évet nem élt meg a lánya. Hosszú ideje már ennek, és a fa lesz majd akkor is, amikor ő már nem, Lackó biztos nem vágatja ki.

Bebotorkált a szobába, levette a cipőjét, és ruhástul bebújt az ágyba, fölötte a kör alakú tükör mellett ott volt a gyerekkori fényképe, az apukája mellette, a templom előtt készült, fogták egymás kezét, és jól látszott a felvételen, hogy éppen akkor szépen sütött a nap. Azóta se jár templomba, elfajzott kántor lány, mondogatták egy ideig a faluban, de már itten senki nem csodálkozik semmin. Mellette a férje portréja, mosolyog a bajusza alatt, kicsit hamiskásan, ha sokáig nézi, hallani kezdi az erdő zúgását a szobában. A kislányról nincs fénykép, az benn van a szívében már egy életre. A tyúk is, a macska is testvériesen alváshoz készülődik már, kintről egy kis fény vetődik a dunnahuzatra a szemközti vendéglő égősoráról. Az éjjeliszekrényen ott a verseskönyve, Kismarának is megmutatta egyszer, mert az nagyon szeret olvasni, hogy csodálkozott, tényleg te írtad, tényleg, tényleg, mosolygott rá. Aludni kéne. Holnap jön a nyugdíj, majd körbe kell járni a falut, visszaadni a kölcsönöket ennek is, annak is, délutánra nem is marad semmi, nem baj, nem húzza le a táskát, ezen jót mosolygott. Fáradt vagyok, gondolta Ius, olyan jó lesz meghalni majd, csak adja minél előbb a Jóisten, és sok fa legyen a mennyben, bükkfa, tölgyfa, fenyőfa, meg mindenféle fa.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Tóth Marcsi

Látó Szépirodalmi Folyóirat